

Sygn. akt VIII U 624/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2017 r. w Gliwicach

sprawy H. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek

odwołania H. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 marca 2017 r. **nr** (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu H. S. prawo do emerytury, począwszy od dnia 26 lutego 2017 roku;

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz H. S. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 624/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 marca 2017r. o numerze (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze odmówił ubezpieczonemu H. S. prawa do emerytury w niższym wieku w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Uzasadniając swoje stanowisko, organ rentowy podniósł, iż nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 10 maja 1979 r. do 21 grudnia 1988 r. do okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach, bowiem na świadectwie

wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 31 marca 1998 r. wskazano, iż ubezpieczony w okresie spornym zajmował stanowisko elektromechanika, a nie mechanika, które z kolei znajduje się w załączniku Nr 4 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w wykazie „A” w dziale XIV pod poz. 14 p.1.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony H. S. domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, iż wykonywana przez niego praca na stanowisku elektromechanika w okresie spornym tj. od 10 maja 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. była pracą w warunkach szkodliwych, bowiem zakres powierzonych obowiązków był tożsamy z zakresem obowiązków na stanowisku mechanika, które natomiast zostało wymienione w powyższym zarządzeniu. Odwołujący wskazał, iż faktycznie pracował przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych, w tym także samochodów cystern przewożących kwasy, co narażało go na dodatkowe niebezpieczeństwo.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 lutego 2017r. ubezpieczony H. S., urodzony (...) złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W 1973 r. ubezpieczony rozpoczął praktykę zawodową w (...) w G. (obecnie (...) SA) na stanowisku elektromechanik samochodowy. Po otrzymaniu skierowania na badania lekarskie dla nowowstępujących do pracy na stanowisku uczeń mechaniki samochodowej oraz braku przeciwwskazań lekarskich, ubezpieczony rozpoczął praktykę zawodową w grupie mechaników. Zdając egzamin końcowy z wynikiem dobry, ubezpieczony w 1976 r. ukończył praktyczną naukę zawodu o specjalności elektromechanik samochodowy i otrzymał stosowne zaświadczenie. Następnie H. S. został zatrudniony w tym przedsiębiorstwie na stanowisku elektromonter napraw pojazdów samochodowych.

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Skarżący na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat – okoliczności te były niesporne pomiędzy stronami.

Na podstawie złożonych przez ubezpieczonego świadectw wykonywanych prac w szczególnych warunkach, organ rentowy uwzględnił odwołującemu następujące okresy pracy w szczególnych warunkach :

- od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku starszy mechanik napraw pojazdów samochodowych w (...) SA wymienionym w wyk. A, dział nr XIV, poz. 14 pkt. 1 stanowiącym załącznik nr 4 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MPCh i L z 1987 r.);

- od 1 kwietnia 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku mechanik napraw w Firmie (...) Sp. z o.o. w O. wymienionym w wyk. A, dział nr XIV, poz. 14 pkt. 1 wyżej wskazanego zarządzenia.

W związku z powyższym, ZUS przyjął iż ubezpieczony udowodnił jedynie 9 lat 8 miesięcy i 27 dni pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy nie zaliczył odwołującemu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 10 maja 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. W powyższym okresie H. S. zatrudniony był na stanowisku elektromechanik w (...) SA. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się naprawą podstawowych i specjalistycznych samochodów. Wykonywał prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych. Czyścił także samochody z substancji niebezpiecznych oraz szkodliwych takich jak kwas azotowy. Wskazane czynności wykonywał każdego dnia. Samochodów było około trzydzieści, mechaników i elektromechaników nie więcej niż dziesięciu. Pojazdy były awaryjne, naprawy czasami trwały nawet kilka dni. W związku z wykonywanymi

czynnościami, ubezpieczony otrzymywał dodatki za pracę w warunkach szkodliwych w postaci zwiększonego wymiaru urlopu oraz posiłków regeneracyjnych.

W latach 1979 – 1988 ubezpieczony H. S. pracował z W. D. oraz J. M. , którzy w tym okresie byli kierownikami samochodów naprawianych przez ubezpieczonego. Przewozili oni m.in. materiały niebezpieczne, materiały sypkie oraz płynne. Podczas naprawy pojazdów często przebywali wspólnie z ubezpieczonym na warsztacie samochodowym.

W spornym okresie ubezpieczony faktycznie wykonywał prace charakteryzujące stanowisko mechanika, bowiem stanowiska te charakteryzowały się wówczas niemal tożsamym zakresem obowiązków. Bez wątpienia obejmowały one prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych.

Dowody: decyzja odmowna ZUS z dnia 7 marca 2017 r. k.6; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 23 lutego 2017 r. k.7; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 31 marca 1998 r. k.8; zeznania świadka W. D. protokół z rozprawy z dnia 4 sierpnia 2017 r. k.24-25; zeznania świadka J. M. protokół z rozprawy z dnia 4 sierpnia 2017 r. k.25-26; zeznania odwołującego protokół z rozprawy z dnia 4 sierpnia 2017 r. k.26-27; akta organu rentowego dot. ubezpieczonego; akta osobowe ubezpieczonego nadesłane przez (...) SA.

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się przede wszystkim na dowodach z dokumentów, w tym aktach osobowych ubezpieczonego oraz aktach organu rentowego, którym dał wiarę w całości, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności.

Sąd dał również wiarę zeznaniom świadkom W. D. oraz J. M., gdyż przedstawiają one rzeczywisty obraz okoliczności zdarzeń będących przedmiotem niniejszego postępowania, a brak jest podstaw do kwestionowania ich wiarygodności. Zaznaczyć bowiem należy, iż świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym w spornym okresie jego zatrudnienia i stąd niewątpliwie posiadają szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. Ich zeznania są zgodne.

W konsekwencji, Sąd uznał, że zgromadzone dowody są kompletne i pozwalają na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego H. S. zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że powołane przez organ rentowy przepisy zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MPCh i L z 1987 r.) wraz ze wskazanymi tam załącznikami zawierającymi wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, zostało wydane na podstawie § 1 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43 z późn. zm.). Przepisy wskazanego zarządzenia nie mogą być samodzielną podstawą prawną indywidualnych decyzji, gdyż przepisy rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. wyłączyły dalsze obowiązywanie tych, które zawierały upoważnienie dla ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych do ustalania wykazu stanowisk pracy w podległych im zakładach pracy jednakże mając swoje umocowanie w ustawie i rozporządzeniu i nie odnosząc się do praw podmiotowych obywateli nadal obowiązują jako wykazy prac świadczonych w szczególnych warunkach , o skutkach wykonywania których stanowi ustawa emerytalna i utrzymane jej mocą rozporządzenia . W konsekwencji w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się , że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porzadkowy i uściślający. Mogą mieć one charakter jedynie pomocniczy w stosunku do powyższego aktu wykonawczego z 1983r., który w załączniku zawiera wykaz prac w

szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego i m.in. przez pryzmat tego rozporządzenia została wydane rozstrzygnięcie o istocie sprawy.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury
w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań wskazanego już Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43 z późn. zm.)

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
- ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc powyższe do niniejsze sprawy, Sąd ustalił iż kwestie posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nieprzystąpienia do OFE nie były sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999 r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu jedynie 9 lat 8 miesięcy i 27 dni takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczony H. S., z dniem 8 lutego 2017r. ukończył 60 rok życia, i na dzień

31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego w (...) od 10 maja 1979 r. do 31 grudnia 1988 r., na stanowisku elektromechanika, była pracą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywaną w szczególnych warunkach odpowiadającej pracy przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych.

Podnieść należy nadto, iż w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionego przez (...) SA z dnia 23 lutego 2017 r. wskazane jest, iż ubezpieczony w okresie spornym wykonywał prace na stanowisku elektromechanik napraw pojazdów samochodowym, przy czym jak wynika z tego dokumentu nazwa stanowiska odpowiada stanowisku z wykazu mechanik. Ponadto część dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych, w tym adnotacja Z-cy Kierownika Gospodarstwa (...) na podaniu ubezpieczonego z dnia 3 maja 1973 r. o przyjęciu praktykę zawodową dotycząca przydzielenia ubezpieczonego do grupy mechaników; skierowanie na badanie lekarskie dla nowowstępujących do pracy z dnia 21 sierpnia 1973 r.; orzeczenie lekarskie w sprawie przydatności do pracy nowowstępującego z dnia 22 sierpnia 1973 r.; skierowanie na badanie lekarskie dla nowowstępujących do pracy z dnia 21 czerwca 1976 r. wskazują, że ubezpieczony nie tylko był szkolony ale i wykonywał czynności przewidziane dla stanowiska mechanik. Co więcej, ubezpieczony odbył badania lekarskie pod kątem zatrudnienia na stanowisku mechanik, a nie elektromechanik. Analiza przez Sąd powyższej dokumentacji przyczyniła się do ustalenia, iż zarówno stanowisko mechanik, jak i elektromechanik miało niemal identyczny zakres szkolenia. Natomiast biorąc pod uwagę zeznania świadków Sąd ustalił, że zakres wykonywanych prac na stanowisku mechanik lub elektromechanika był niemal identyczny. Zatrudnieni wykonywali te same czynności, w tych samych warunkach. Nie mieli zróżnicowanego zakresu obowiązków. Prace, które wykonywali były pracami przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych, bez względu na rodzaj stanowiska.

Zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracą w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego są prace wymienione w dziale XIV pod poz. 14 tj. prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych. Zdaniem Sądu, prace te były bez wątpienia wykonywane przez ubezpieczonego.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy. Tym samym, wbrew temu co zarzucał organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, nie ma znaczenia, iż w kwestionowanym świadectwie pracy pracodawca nie powołał się szczegółowo na konkretne pozycje rozporządzeń resortowych, bowiem nie określają one rodzajów prac w szczególnych warunkach, a jedynie stanowiska na których była ona wykonywana.

Bez znaczenia pozostaje także fakt, że w przedłożonym przez odwołującego, za sporny okres, świadectwie pracy w warunkach szczególnych, pracodawca wpisał nazwę stanowiska, która nie odpowiada ściśle stanowisku wymienionemu w wykazie. Fakt wykonywania takiej pracy został bowiem wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując Sąd uznał, że z momentem osiągnięcia wieku 60 lat, odwołujący spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku, zmieniając zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 26 lutego 2017 r., tj. od dnia ukończenia przez niego 60 roku życia.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2001 r. dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), przyznając pełnomocnikowi ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik – Pater